

PROJEKT PROVENIO, DATABÁZE PROVENIO A ZPRACOVÁNÍ PROVENIENCÍ V KNIHOVNĚ NÁRODNÍHO MUZEA

Jaroslava Kašparová, Richard Šípek

Abstract: The aim of the PROVENIO Project: The Method of Book Provenance Research, which was initiated by the National Museum Library in 2012, is to create the methodology for the cataloguing of provenance notes and marks in books in the MARC 21 cataloguing format. The article briefly summarises the existing cataloguing recommendations and the basic adjustment and expansion of the MARC 21 cataloguing format, some inspired by the modifications introduced by the CERL, others proposed by the National Museum Library. The cataloguing recommendations concern both the MARC 21 cataloguing format for bibliographic records and modify some of its parts for it to be utilisable also for a detailed description of provenance notes and marks on the one hand, and on the other hand the format for authority data, which has been adjusted and expanded so as to meet the requirements on cataloguing and sufficient characteristics of the owners of books (individuals, families, corporations) and their book collections. Particular attention has been paid to the issues of linking various fields of bibliographic entries related to one particular provenance mark. The article further presents a proposed controlled thesaurus for the cataloguing and description of provenance marks, which has been implemented in cataloguing systems as an authority file.

Keywords: PROVENIO – book provenance – cataloguing – manuscripts – early printed books – history of libraries – ex libris – supralibros – MARC 21

Čtenářské záznamy v knize, které mohou identifikovat jejich vlastníka či vlastníky, ať už se jedná o fyzické osoby, nebo o korporace a ať už tyto záznamy vznikaly záměrně či bezděčně, představují důležitý aspekt knižní kultury a dějin čtenářství poodhalující roušku těm jejím stránkám, které mohou přinést důležité poznatky nejen dějinám knihy a knihoven samotným, ale jsou důležitým zdrojem pro vědecký výzkum dalších disciplín: dějiny elit, dějiny každodennosti, kulturní dějiny, sociologii atp. Významným způsobem rovněž dokládají kulturní a umělecký transfer v období středověku, raného novověku, ale i moderní doby.

Provenienční záznamy v knihách mohou mít nejrůznější obsah i formu. Může jít o jednoduché rukopisné přípisky zaznamenávající jméno majitele, popř. místo a způsob akvizice, nezřídka také cenu dotčené knihy. Může se jednat o rozsáhlejší dedikační záznamy zachycující v plné délce titulaturu obdarované osoby, o grafická exlibris vlepovaná na přední předešlé knihy tak, jak se s nimi setkáváme v podstatě dodnes. Majitel si mohl knihu označit také iniciálami či erbem raženým na přední desce knihy. Ať už mají provenienční poznámky a značky jakoukoliv podobu, představují jakýsi cestovní pas každé knihy a svědectví o jejím životě. Proto představuje výzkum knižní provenience, celosvětově zatím poměrně mladá složka knihovědného bádání, nesmírně zajímavou problematiku s dosud nedoceneným potenciálem pro další vědní obory.

V roce 2012 zahájila Knihovna Národního muzea práci na projektu PROVENIO: Metodika výzkumu knižních proveniencí. Projekt PROVENIO byl podpořen Ministerstvem kultury České republiky v rámci Programu aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity (NAKI). Je rozvržen do čtyř let (2012–2015) a jeho hlavním cílem je vývoj metodi-

ky s národní platností pro katalogizaci provenienčních záznamů a značek v knihách, která v současnosti v českém knihovnictví chybí a i v dalších evropských zemích je teprve ve stádiu vývoje. Řešitelský tým tohoto projektu (Jaroslava Kašparová, Richard Šípek a Marta Vaculínová – pracovníci oddělení rukopisů a starých tisků Knihovny Národního muzea) pocíťoval aktuální potřebu katalogizační metodiky především při výzkumu partikulárních provenienčních knižních celků v rámci sbírek Knihovny Národního muzea, které obsahují pozoruhodnou mozaiku starších, původně autonomních knižních fondů chronologicky sahajících od středověku až do moderní doby. Dalším důležitým úkolem projektu je vytvoření samostatné textově-obrazové autoritní databáze vlastníků knih a knižních celků „PROVENIO“ a webového portálu, který by sloužil nejen ke zveřejňování průběžných výsledků práce na projektu a proponované metodiky, soupisu relevantní literatury a internetových odkazů k problematice knižní provenience, ale současně hostil elektronické diskuzní fórum umožňující jednak diskusi zájemců, jednak zveřejňování snímků neidentifikovaných provenienčních poznámek a značek. Portál byl ve zkušebním provozu spuštěn již v minulém roce a je v současnosti přístupný na adrese <http://www.provenio.net>. Součástí portálu je rovněž vyhledávací rozhraní autoritní databáze vlastníků knih PROVENIO a databáze relevantních bibliografických záznamů.

Kromě trojčlenného řešitelského týmu spolupracují na projektu také pracovníci dalších oddělení Knihovny Národního muzea (oddělení zámeckých knihoven, oddělení knižní kultury a oddělení základní knihovny). Externí spolupráce probíhá v kooperaci s jinými odbornými složkami Národního muzea (Archivem Národního muzea, Českým mu-

zeem hudby, Náprstkovým muzeem) a dalšími institucemi (zejm. Literární archivem a Knihovnou Památníku národního písemnictví v Praze, Ústavem informačních studií a knihovnictví FF UK) a jednotlivci (pracovníky z řad literárních historiků). Technickým partnerem je firma KP-Sys s. r. o. v Pardubicích.¹ Firma KP-Sys je dodavatelem elektronického knihovního systému Verbis a OPAC katalogu Portaro, který Knihovna Národního muzea používá a jenž slouží jako platforma pro vývoj katalogizační metodiky a databáze PROVENIO a firma KP-Sys zajišťuje technickou stránku projektu.

Zpracovávané fondy tvoří rukopisy, prvotisky, tisky z let 1501–1800 (osobní i rodové šlechtické sbírky, měšťanské knihovny) i novodobé fondy s provenienčně zajímavými knižními celky (osobní knihovny významných představitelů české literatury a kultury 19.–20. století).

Při přípravě metodiky jsme se inspirovali existujícími a vznikajícími pravidly pro katalogizaci knižní provenience v zahraničních knihovnách. Přitom jsme se však snažili reflektovat specifické formální i obsahové aspekty původem českých provenienčních záznamů. Základní inspirací pro nás byla metodika práce paní Monique Hulvey z lyonské Bibliothèque municipale a pravidla Konsorcia evropských vědeckých knihoven (CERL). Od loňské návštěvy Oxfordské univerzitní knihovny, kde jsme konzultovali nejdůležitější problémy projektu, jsme v pracovním kontaktu se zástupci CERL Cristinou Dondi a Sarah Wheale. Vývoj metodiky výrazně ovlivnila také paní Michaela Scheibe z berlínské Staatsbibliothek. Další inspiraci a korekci práce na projektu přinesly návštěvy Univerzitní knihovny ve Varšavě a akademických knihoven v Paříži (Bibliothèque Mazarine a Bibliothèque de l'Institut de France).

Připravovanou metodiku lze rozdělit do dvou okruhů, které tematicky korespondují se dvěma základními kategoriemi katalogizačního formátu MARC 21. Při evidenci provenienčních údajů, jakýchkoliv identifikovatelných stop po předchozích vlastnících konkrétní knihy, je zpravidla třeba uplatnit dvojí přístup. Za prvé evidovat a je-li to možné identifikovat konkrétní provenienční poznámku, zápis či značku. Podrobně ji charakterizovat a zároveň popsat větším či menším souborem deskriptorů, snadno srozumitelných, s jejichž pomocí bude čtenář-badatel schopen v budoucnu tento konkrétní záznam vyhledat. Za druhé alespoň stručně charakterizovat vlastníka konkrétní knihy či konkrétního souboru knih, ať už se jednalo o jednotlivce, rodinu-rod nebo instituci (klášter, školu, město). Zatímco první přístup je z povahy věci úzce svázan s formátem MARC 21 pro bibliografické záznamy, protože provenienční poznámka či značka je zpravidla spojena s konkrétní knihou a kniha je rovněž jejím fyzickým nosičem, směřuje druhý přístup k formátu MARC 21 pro autoritní hesla, protože tato kategorie katalogizačního formátu poskytuje dostatek prostoru pro záznam biografických (osoby a rody) a historiografických (korporace) informací vztahujících se ke konkrétnímu vlastníkovi knihy či knižního celku.

1. Bibliografické záznamy

Metodika zpracování provenienčních poznámek, zápisů a značek v knihách v sobě zahrnuje problematiku obsahu

i formy budoucích bibliografických katalogizačních záznamů. Za obsahový problém můžeme označit vývoj adekvátního formalizovaného názvosloví, pokud možno hierarchicky členěného, které by dokázalo relativně přesně identifikovat konkrétní typ provenienční značky či zápisu, jež by však současně bylo dostatečně obecné na to, aby dokázalo pojmut širokou typologickou škálu provenienčních záznamů. Řízený slovník, který vznikl v rámci řešení projektu a který má tyto potřeby naplnit, je rozdělen do tří hierarchických úrovní, které postupně precizují charakteristiku provenienčního zápisu či značky v knize. Základní, nejvyšší úroveň je rozdělena do deseti skupin označených římskými číslovkami I–X:

- I. Rukopisný zápis
- II. Tištěná vlastnická značka
- III. Slepotiskové vlastnické razítko
- IV. Pečeť
- V. Záznam v externím pramenu
- VI. Charakteristický vnější znak
- VII. Cenzura
- VIII. Fingovaná provenience
- IX. Autograf
- X. Jiné

Každá z těchto skupin je dále podrobněji charakterizována podřízenými kategoriemi upřesňujícími formální i obsahové aspekty konkrétního provenienčního záznamu v knize.

Obě hierarchické úrovně jsou autoritní a jejich formální či obsahové úpravy při katalogizaci nejsou přípustné z důvodu zajištění spolehlivého vyhledávání napříč bází. Deskriptory prvních dvou hierarchických úrovní jsou proto katalogizátorovi v systému k dispozici v podobě autoritních slovníků, z nichž vybírá a vkládá předem definované popisné fráze. Třetí hierarchická úroveň představuje fakultativní doporučení pro katalogizátora, které není závazné a může být dále upravováno a doplňováno. Kategorie v této nejnižší úrovni mají poskytnout základní vodítko pro katalogizátora při tvorbě podrobných charakteristik provenienčních záznamů a alespoň v základní míře unifikovat jejich formální i obsahovou podobu tak, aby usnadnily pozdější vyhledávání v rámci celé báze. Třetí hierarchická úroveň je do knihovního systému Národního muzea implementována formou nepovinné nápovědy ke konkrétnímu poli systému (pole 561).

Názvosloví bylo vytvářeno souběžně ve dvou jazykových mutacích, česky a anglicky, a výsledná podoba prvních dvou hierarchických úrovní byla zpracována formou autoritních záznamů ve formátu MARC 21 tak, aby vytvořila jednoduchý soubor autorit a byla snadno implementovatelná do běžných elektronických knihovních systémů. Každý autoritní záznam obsahuje českou i anglickou mutaci deskriptoru tak, jak ukazuje následující příklad:

LAB	----	nam-a22----	1a-4500
001		kpw3430223	
003		CZ-PrLNM	
005		20120831114859.0	
155	##	\$a Rukopisný zápis \$b rukopisné exlibris	
755	##	\$a Handwritten Provenance Record \$b handwritten ex libris	

¹ Viz blíže stránky této firmy – <<http://www.kpsys.cz/>>.

Česky English Deutsch Přihlásit se ▾

Hledat knihy, autory, témata... Hledat

Rozšířené vyhledávání

PROVENIO

Knihovna Národního muzea

PROVENIO O projektu	Knížní kultura a provenience	Provenience a knižní celky v KNM	Pravidla pro katalogizaci	Relevantní literatura	Databáze proveniencí	Neidentifikovaná provenience	Partnerské institute	Kontakt
------------------------	---------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	--------------------------	-------------------------	---------------------------------	-------------------------	---------

Domů   Vyhledávání   Konto čtenáře   Oblíbené   Rejstříky   Zajímavé tituly   Statistiky   Náověda

FISCHER VON CROSCHWITZ, TOBIAS, 1559-1616

Biografické / historiografické informace: Tobias Fischer studoval medicínu v Padově, kde se imatrikuloval 25. 10. 1584 a kde také již v únoru 1585 získal doktorský titul. Po svém návratu do vlasti se stal městským lékařem ve svídnici. Podle Raphaela Finckensteina proslul svými díly poetickými a historickými více než svým lékařským uměním. Je autorem řady básní a ve starší literatuře jsou často citovány jeho slezské dějiny, které však zůstaly pouze v rukopise.

Charakteristika knižní sbírky: Po knihovně Johanna Cratona z Crafftheimu je Fischerova knihovna druhou nejpočetnější lékařskou knihovnou v Nostické knihovně v Praze. Z Fischerovy knihovny se dochovalo celkem 38 titulů ve 40 svazcích. Tvoří relativně pestrou skupinu skládající se z teologické, historiografické a v jednom případě též filologické literatury.

Charakteristika nejčastějších provenienčních záznamů: Charakteristickým a jediným identifikovaným provenienčním záznamem Tobiase Fischera v knihách Nostické knihovny je dosti podrobné rukopisné exlibris uváděné vždy na titulním listu, které zaznamenává nejen jméno vlastníka knihy, ale rovněž místo a čas akvizice té které knihy.

Lokace knižní sbírky: 40 svazků v Nostické knihovně v Praze (Knihovna Národního muzea). 15 svazků v Univerzitní knihovně ve Vratislavi 1 svazek v Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel.

Příloha:

Rukopisné exlibris Tobiase Fischera z roku 1582.

Rukopisné exlibris Tobiase Fischera z roku 1607.

Rukopisné exlibris Tobiase Fischera z roku 1614.

Dedikace lékaře Lucase Polliona Tobiassi Fischerovi z roku 1592.

Literatura:

JÖCHER, Christian Gottlieb. Allgemeines Gelehrten-Lexicon, Darinne die Gelehrten aller Stände sowohl männ- als weiblichen Geschlechts, welche vom Anfange der Welt bis auf die letzte Zeit gelebt, und sich der gelehrten Welt bekannt gemacht, Nach ihrer Geburt, Leben, merckwürdigen Geschichten, Absterben und Schriften aus den glaubwürdigsten Scribenten in alphabetischer Ordnung beschrieben werden. Bd. II. Leipzig, 1750, sl. 626.

KLETKE, Karl. Die Quellenschriftsteller zur Geschichte des Preußischen Staats ... Berlin, 1858, s. 286.

SEKOWSKI, Roman. Herbarz szlachty śląskiej. Informator genealogiczno-heraldyczny, tom II. Chudów, 2003, s. 169.

ZONTA, Claudia. Schlesische Studenten an italienischen Universitäten. Eine prosopographische Studie zur frühneuzeitlichen Bildungsgeschichte. Stuttgart, 2004, s. 216.

1) SOUVISEJÍCÍ BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY KNIH Z KNIHOVNY TOBIASE FISCHERA VON CROSCHWITZ V NOSTICKÉ KNIHOVNĚ

2) SOUVISEJÍCÍ BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY KNIH Z KNIHOVNY TOBIASE FISCHERA VON CROSCHWITZ V HERZOG AUGUST BIBLIOTHEK, WOLFENBÜTTEL

Fischer von Croschwitz, Tobias, 1559-1616

Viz: Fischer, Tobias
Viz: Fischerus, Tobias
Viz: Fischeri, Tobiae
Viz: Fischerij, Tobiae

PROVENIO – ukázka autoritního záznamu

Formální problematiku při vývoji katalogizační metodiky pak představuje systém pravidel a doporučení regulujících způsobů zápisu jednotlivých prvků popisu provenienční poznámky či značky do katalogizačního záznamu a jejich strukturování v katalogizačním formátu MARC 21. V případě bibliografického záznamu se jedná především o specifické využití polí 561, 655, 700 (710). Pole 655, jehož předepsaný obsah je v základním znění pravidel pro tvorbu bibliografických záznamů ve formátu MARC 21 charakterizován jako „Rejstříkový termín – žánr, forma“, jsme na základě doporučení kolegů z CERL využili k záznamu deskriptorů z prvních dvou hierarchických úrovní hesláře provenienčních poznámek a značek popsaného výše. Přitom je do pole 655 bibliografického záznamu recipován obsah po-

le 155 autoritního záznamu hesláře v nezměněné struktuře:

155 ## \$a Rukopisný zápis \$b rukopisné exlibris (autoritní záznam)

655 #7 \$a Rukopisný zápis \$b rukopisné exlibris (bibliografický záznam)

Podpole 655 \$a bude tedy obsahovat jednu z deseti základních kategorií první hierarchické úrovně hesláře typologie proveniencí, podpole 655 \$b pak jednu z kategorií druhé hierarchické úrovně.

Problém identifikace povahy obsahu pole, tedy zda-li se jedná o „žánr, formu“ podle původního standardního předpisu, nebo o charakteristiku provenienční poznámky či značky podle doporučení CERL, řešíme – v případě, že se jedná

o druhý případ – doplněním návěští „provcz“ do podpole 655 \$2 („Zdroje záhlaví nebo termínu“).

Pole 561, tedy „Poznámka o historii vlastnictví“, obsahuje podrobnější charakteristiku provenienční poznámky či značky, která může být volně tvořena katalogizátorem, nebo doplněna z nápovědy obsahující kategorie třetí hierarchicky nejnížší úrovně hesláře provenienční typologie. Text poznámky by měl také obsahovat lokaci provenienční poznámky či značky v knize („na titulním listu“, „na předním předeštlí“, „na zadní předsádce“ atp.) a transliteraci či transkripci případného textu poznámky či značky, např.:

561 ## \$a Grafické heraldické exlibris na štítku bez devízy na předním předeštlí s erbem rodu z Nostic-Rieneck a textem: „Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae. 1774.“

Pole 700 či 710, tedy „Vedlejší autorská odpovědnost“, obsahuje jméno původce autoritní poznámky či značky osoby či rodu, respektive korporace. Role vlastníka je identifikována kódem role „fmo“ („Former owner“ – „Dřívější majitel“) v podpoli 700 \$4, resp. 710 \$4. Pole současně odkazuje na autoritní záznam, z něž je údaj o vlastníkoví recipován.

Pole 856 poskytuje prostor pro navázání obrazových informací k záznamu, většinou digitálních snímků provenienční poznámky či značky, které přinášejí nejpodrobnější a nejdůležitější informaci o podobě provenienční značky. Vazba je zachycena jednoduše formou URL v podpoli 856 \$u, odkazujícího na místo online uložení obrázku, a textu odkazu v podpoli 856 \$y, do něž má být URL vloženo, např.:

856 4# \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/B/IMG_3837.JPG \$y Rukopisné exlibris Jacoba Rytera na předním předeštlí.

Dalším důležitým problémem, který bylo nutno vyřešit, byla agregace polí vztahujících se k jedné provenienční značce. V případě, že kniha obsahuje více než jednu provenienční značku, což se stává poměrně často, dochází totiž k opakovanému výskytu téhož pole, jehož obsah se však v každém výskytu vztahuje k jiné provenienční značce. Při vizualizaci celého bibliografického záznamu ve standardním rozhraní OPAC má systém přirozenou tendenci zobrazovat obsah polí podle jejich pořadí v MARCOVSKÉM záznamu a nikoliv podle jejich vztahu k jednotlivým provenienčním značkám. V případě, že se v jedné knize vyskytne pět provenienčních značek od pěti různých chronologicky po sobě jdoucích vlastníků a k jednomu každému vyplní katalogizátor všechna čtyři výše uvedená pole (561, 655, 700 (710), 856), zobrazí OPAC v daném bibliografickém záznamu nejprve obsah všech pěti výskytů pole 561, poté obsah všech pěti výskytů pole 655 (mimořádně v případě těchto dvou polí ve zcela nelogickém pořadí), následně po sobě jdoucí jména pěti vlastníků knih uvedená v pěti výskytích pole 700, tedy jména, která by měla představovat záhlaví jednotlivých popisů provenienčních značek, a na závěr pět odkazů na snímky provenienčních značek, které bude obtížné přiřadit k charakteristikám v polích 655 a 561 a ke jménu v poli 700 (710).

Rukopisné exlibris – podpis na titulním listu: „J[ohannes] Crato D[octo].“

Rukopisné exlibris – podpis na titulním listu: „OttoH[err]V[on] Nostitz.“

Grafické heraldické exlibris na štítku bez devízy na předním předeštlí s erbem rodu z Nostic-Rieneck a textem: „Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae. 1774.“

Rukopisný zápis, rukopisné exlibris, 1519–1585

Rukopisný zápis, rukopisné exlibris, 1608–1665

Tištěná vlastnická značka, grafické exlibris na štítku, 1774

Tiskař: Valvassori, Giovanni Andrea, činný ca 1520–1573

Dřívější majitel: Crato von Crafftheim, Johannes, 1519–1585

Dřívější majitel: <<z >>Nostic, Otto, ml., 1608–1665

Dřívější majitel: Nosticové (rod),

Titulní list s exlibris Cratona z Crafftheimu.

Titulní list s exlibris Cratona z Crafftheimu.

Grafické heraldické exlibris hrabat z Nostitz a Rienecka.

Pro identifikaci různých polí vztahujících se k téže provenienční značce jsme použili podpole \$8, jehož výskyt je povolen ve všech čtyřech relevantních polích a jehož funkce je v základním manuálu formátu MARC 21 definována jako „Propojení souvisejících polí“ v rámci jednoho záznamu. Obsah podpole \$8 se skládá jednak ze základní číslovky, která je ve všech souvisejících polích, tedy v polích vztahujících se k jedné provenienční značce, stejná, jednak z údaje o „typu propojení“, který je v tomto případě nastaven na „c“ (*collection*). Podpole \$8 bude mít v prvním výskytu polí 561, 655, 700 (710) a 856 vztahujícím se k první – chronologicky nejstarší – provenienční značce podobu \$8 1\c, ve druhém výskytu vztahujícím se ke druhé značce \$8 2\c, ve třetím \$8 3\c atd. Při výsledném zobrazení v OPACu se tedy pole seskupí nikoliv podle svého přirozeného pořadí v záznamu, ale podle identického obsahu podpole \$8. Toto řazení by pak v případě výskytu tří provenienčních značek v jedné knize vypadalo takto:

700 1# \$8 1\c \$a Crato von Crafftheim, Johannes, \$d 1519–1585 \$7 nlk20010095828 \$4 fmo

655 #7 \$8 1\c \$a Rukopisný zápis \$b rukopisné exlibris \$y 1519–1585 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM

561 ## \$8 1\c \$a Rukopisné exlibris – podpis na titulním listu: „J[ohannes] Crato D[octo].“ \$5 CZ-PrLNM

856 4# \$8 1\c \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/dg/IMG_6452.JPG \$y Titulní list s exlibris Cratona z Crafftheimu.

700 1# \$8 2\c \$a <<z >>Nostic, Otto, \$c ml., \$d 1608–1665 \$4 fmo

655 #7 \$8 2\c \$a Rukopisný zápis \$b rukopisné exlibris \$y 1519–1585 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM

561 ## \$8 2\c \$a Rukopisné exlibris – podpis na titulním listu: „OttoH[err]V[on]Nostitz.“ \$5 CZ-PrLNM

856 4# \$8 2\c \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/dg/IMG_6452.JPG \$y Titulní list s exlibris Cratona z Crafftheimu.

700 3# \$8 3\c \$a Nosticové (rod), \$7 jx20060403066, \$4 fmo

655 #7 \$8 3\c \$a Tištěná vlastnická značka \$b grafické exlibris na štítku \$y 1774 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM

561 ## \$8 3\c \$a Grafické heraldické exlibris na štítku bez devízy na předním předeštlí s erbem rodu z Nostic-Rieneck a textem: „Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae. 1774.“ \$5 CZ-PrLNM

856 4# \$8 3\c \$u <http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/NOSTICOVE/erb.jpg> \$y Grafické heraldické exlibris hrabat z Nostitz a Rienecka.

2. Autoritní hesla vlastníků

Záznam údajů o osobě, rodu či instituci, která v minulosti knihu vlastnila, tvoří druhý okruh metodiky katalogizace proveniencí, který se dotýká katalogizačního formátu MARC 21 pro autority. Jména vlastníků, která se v bibliografických záznamech objevují v poli 700, popř. v poli 710, jsou v Knihovně Národního muzea recipována z autoritních databází „PROVENIO – osoby, rody“ a „PROVENIO – korporace“. Do těchto bází jsou ukládány pouze autoritní záznamy dřívějších vlastníků knih, které mají oproti standardním autoritním záznamům určitá specifika a rozšíření. Důraz je kladen na podrobnější biograficko-historiografické údaje v poli 678.

Oproti běžným autoritním záznamům se v autoritách zachycujících fyzické osoby nově objevují pole 370, 374 a 375, která byla do formátu MARC zařazena teprve nedávno. Pole 370 „Související místo“ eviduje místo narození (\$a), místo úmrtí (\$b) a zemi (\$c), pole 374 povolání a pole 375 pohlaví katalogizované osobnosti, např.:

100 1# \$a Fischer von Croschwitz, Tobias, \$d 1559–1616
 370 ## \$b Svídnice \$c Polsko
 374 ## \$a lékař
 375 ## \$a muž

Nejvýznamnější změnou charakteristickou pro autoritní záznamy PROVENIO je specifické využití pole 680, které je v základním manuálu formátu MARC definováno jako „Veřejná všeobecná poznámka“. Pole 680 se v autoritních záznamech báze PROVENIO objevuje zpravidla v několika výskytech, přičemž s jedinou výjimkou slouží jednotlivé výskyty k popisu knihy nebo knižní sbírky, kterou katalogizovaný majitel vlastnil, z několika různých aspektů. Typ informace obsažené v podpoli 680 \$i je stručně charakterizován textovým návěštím v podpoli 680 \$a, které mu předchází. Jednotlivé výskyty obecně charakterizují knihu, knihu nebo knihovnu katalogizovaného vlastníka (680 \$a *Charakteristika knižní sbírky*), provenienční značky a poznámky, které používal (680 \$a *Charakteristika nejčastějších provenienčních záznamů*), současně uložení knih či knihovny (680 \$a *Lokace knižní sbírky*). Jedinou výjimku tvoří popis dostupných archiválií vztahujících se ke katalogizovanému vlastníkovi (680 \$a *Charakteristika dokumentární sbírky*) a jejího uložení (680 \$a *Lokace dokumentární sbírky*), např.:

678 ## \$a Tobias Fischer studoval medicínu v Padově, kde se imatrikuloval 25. 10. 1584 a kde také již v únoru 1585 získal doktorský titul. Po svém návratu do vlasti se stal městským lékařem ve Svídnici. Podle Raphaela Finckensteina proslul svými díly poetickými a historickými více než svým lékařským uměním. Je autorem řady básní a ve starší literatuře jsou často citovány jeho slezské dějiny, které však zůstaly pouze v rukopise.

680 ## \$a Charakteristika knižní sbírky: \$i Po knihovně Johanna Cratona z Crafftheimu je Fischerova knihovna druhou nejpočetnější lékařskou knihovnou v Nostické knihovně v Praze. Z Fischerovy knihovny se dochovalo celkem 38 titulů ve 40 svazcích. Tvoří relativně pestrý skupinu skládající se z teologické,

The screenshot displays the PROVENIO web interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'PROVENIO Knihovna Národního muzea' and various search and filter options. The main content area features a title 'RYTER, JACOB, 1543-1611' and a detailed biographical entry in Czech. The entry includes information about his birth and death, his education in Padua, and his work as a physician in Svídnice. Below the biography, there are sections for 'Filosof' and 'Literatura' listing various sources and publications. At the bottom, there is a list of related records with their respective provenience codes and titles.

PROVENIO – ukázka autoritního záznamu

historiografické a v jednom případě též filologické literatury. \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010

- 680 ## \$a Lokace knižní sbírky: \$i 40 svazků v Nostické knihovně v Praze (Knihovna Národního muzea). \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010 \$i 15 svazků v Univerzitní knihovně ve Vratislavi \$5 BUWr \$i 1 svazek v Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel. \$5 HAB
- 680 ## \$a Charakteristika nejčastějších provenienčních záznamů: \$i Charakteristickým a jediným identifikovaným provenienčním záznamem Tobiasa Fischera v knihách Nostické knihovny je dosti po drobné rukopisné exlibris uváděné vždy na titulním listu, které zaznamenává nejen jméno vlastníka knihy, ale rovněž místo a čas akvizice té které knihy. \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010

Stejným způsobem jako v bibliografickém záznamu je využíváno pole 856 pro odkazy na externí dokumenty, nejčastěji obrazové povahy, které mohou přibližovat nejen podobu dochovaných knih a nejčastějších provenienčních záznamů, ale rovněž portrét majitele, mobiliář, v němž byly knihy uskladněny, popř. další sbírky související s knihovnou: obrazovou sbírku, kabinet kuriozit atp. Pole 856 může však prostředkovat také přístup k pramenům a dokumentům odlišné povahy. Lze skrze něj odkazovat na online přístupné filmové dokumenty, rozhlasové pořady týkající se katalogizované osoby, rodu či instituce. Struktura záznamu v poli je identická se strukturou tohoto pole v bibliografickém záznamu.

Pole 856 slouží v autoritním záznamu rovněž ke zpřístupnění odkazů na katalogizační záznamy knih či celých knižních celků, které jsou rozptýleny ve více institucích, ať už tuzemských či zahraničních. Do pole 856 se v takovém případě uvádí URL odkazující ke konkrétnímu katalogizačnímu záznamu dostupnému v katalogu OPAC konkrétní instituce. V některých případech se tak může v rámci jednoho autoritního záznamu setkat několik odkazů na bibliografické záznamy směřujících jednak do tuzemských, jednak do zahraničních knihoven.

- 856 4# \$d [http://opac.nm.cz:8080/hledani/jednoradkove/vysledek?query=ryter&fond=1%2C \\$y 1](http://opac.nm.cz:8080/hledani/jednoradkove/vysledek?query=ryter&fond=1%2C $y 1) SOUVISEJÍCÍ BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY KNIH Z KNIHOVNY JAKOBA RYTERA V NOSTICKÉ KNIHOVNĚ V PRAZE (KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA)
- 856 4# \$d [http://aleph.unibas.ch/F/?func=find-b&request=ryter%2C+jacob&find_code=WRD&x=40&y=\\$y 2](http://aleph.unibas.ch/F/?func=find-b&request=ryter%2C+jacob&find_code=WRD&x=40&y=$y 2) SOUVISEJÍCÍ BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY KNIH Z KNIHOVNY JAKOBA RYTERA V UNIVERZITNÍ KNIHOVNĚ V BASILEJI
- 856 4# \$d [https://catalogue.kent.ac.uk/Record/713828/Description#tabnav \\$y 3](https://catalogue.kent.ac.uk/Record/713828/Description#tabnav $y 3) SOUVISEJÍCÍ BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY KNIH Z KNIHOVNY JAKOBA RYTERA V CANTERBURY CATHEDRAL LIBRARY

Propojování dochovaných fragmentů starších knihoven, které byly v průběhu historie rozptýleny po celé Evropě a nezdědány i do zámoří, jejich virtuální rekonstrukce, je dalším cílem projektu PROVENIO.

Další problematický bod, který bylo ve spolupráci s firmou KP-Sys nutno vyřešit, představovala diverzifikace zdrojů autorit pro pole 700 a 710. Bylo třeba zajistit, aby autoritní záznamy vlastníků knih byly do bibliografických záznamů recipovány ze dvou samostatných databázových fondů („PROVENIO – osoby, rody“ a „PROVENIO – korporace“) oddělených od dvou základních autoritních fondů knihovního systému („Jména osob“ a „Jména korporací“) zahrnujících primární a sekundární autorskou odpovědnost a to tak, aby byl autoritní záznam v roli majitele knihy rozšířen o nezbytné informace o dochovaných knihách se související proveniencí, o podobě nejčastějších provenienčních poznámek a značek a aktuální lokaci dochovaných knih (pole 680). Autoritní záznam téže osoby či instituce (např. v roli překladatele nebo vydavatele), může být pochopitelně podstatně stručnější. Řešení vyvinuté a implementované firmou KP-Sys podmiňuje vložení autoritního záznamu do pole 700 resp. 710 předchozí povinnou volbou kódu role, na jejímž základě volí systém mezi autoritními fondy báze PROVENIO (v případě, že je zvolen kód role „fmo“ – dřívější majitel) a mezi základními autoritními fondy systému (v případě, že je zvolen jakýkoliv jiný kód role), z nichž následně katalogizátor vybírá požadovaný autoritní záznam.

Partnerská spolupráce

Databáze PROVENIO je souborem autoritních záznamů osob, rodů a korporací v roli vlastníků knih, jejíž záznamy jsou aktuálně připojovány k libovolným bibliografickým záznamům v Knihovně Národního muzea, v Knihovně Českého muzea hudby a v Knihovně Náprstkova muzea. Nejpozději po skončení celého projektu a vyhodnocení jeho výsledků však počítáme se spoluprací s dalšími institucemi. Aplikace výše popsané metodiky dalšími knihovnami pochopitelně není vázána na spolupráci s Knihovnou Národního muzea, která v tomto případě vystupuje jako řešitel pilotního projektu a proponent obecně aplikovatelné metodiky. Do budoucna by však spolupráce a sdílení nově vytvořených autoritních i bibliografických záznamů byly bezpochyby výhodné pro všechny potenciální zájemce o evidenci a zpracování knižní proveniencí. Především proto, že sdílení autoritních záznamů objektivně šetří čas při katalogizaci a umožňuje tvorbu nových autoritních záznamů. Současně také odkazování na jeden konkrétní autoritní záznam z bibliografických záznamů několika knihoven usnadní a urychlí agregaci bibliografických záznamů knih rozptýlených v několika knihovnách a spjatých provenienčně s jedinou osobou či institucí, a tak alespoň částečnou virtuální rekonstrukci původní podoby dnes již neexistujícího knižního celku.

Vzhledem k tomu, že popsaná metodika je stále ještě ve stádiu doplňování a úprav, budeme laskavým čtenářům vděční za jakékoliv podněty, dotazy a připomínky. Aktuální stav autoritní báze PROVENIO, jakož i souvisejících bibliografických záznamů naleznete na stránce <http://www.provenio.net>.

THE PROVENIO PROJECT, THE PROVENIO DATABASE AND THE PROVENANCE TREATMENT IN THE NATIONAL MUSEUM LIBRARY

Jaroslava Kašparová, Richard Šípek

The reader's records in the book that may identify the owner or owners, be they individuals or corporations, no matter if these records were made intentionally or inadvertently, they are an important aspect of book culture and reading history uncovering the veil of those of its aspects that may not only provide important information for the actual book and library history but that are also a major source of scientific research of other disciplines: the history of the elites, the history of everyday life, cultural history, sociology etc. Likewise, they significantly document the cultural and artistic transfer in the Middle Ages, Early Modern Period as well as the Modern Period.

Provenance records in books may be of various content and form. They may be simple handwritten additions containing the name of the owner, sometimes the place and method of acquisition, and often also the price of the book concerned; they may be more extensive dedication records showing the full title of the book's recipient, or graphic ex libris attached to the front pastedown like we basically know it today. The owner could mark his book also with his initials or coat of arms stamped on the front book cover. No matter what form the provenance notes and marks have, they are a kind of passport of each book and evidence of its life. Therefore, book provenance research, a globally still relatively new component of bibliological research, is an immensely interesting study area whose potential for other scientific disciplines has not been fully appreciated yet.

In 2012, the National Museum Library began to work on the PROVENIO Project: The Method of Book Provenance Research. The PROVENIO project has been supported by the Ministry of Culture of the Czech Republic within the Applied Research and Development of National and Cultural Identity Programme (NAKI). It is planned for four years (2012–2015), with its main objective being the development of a nationally applicable methodology for the cataloguing of provenance notes and marks in books, which is currently lacking in Czech library science and which is still being developed in other European countries. The research team for this project (Jaroslava Kašparová, Richard Šípek and Marta Vaculínová – employees of the Department of Manuscripts and Early Printed Books of the National Museum Library) felt the need for a cataloguing methodology mainly in the research of particular provenance book collections of the National Museum Library, which contain a remarkable mosaic of earlier, originally autonomous book collections ranging from the Middle Ages until the Modern Period. Another important assignment of the project is to create a separate textual-visual authority database of the owners of books and book collections, 'PROVENIO', and a web portal which would not only be used to publish

continuously the results of the work on the project and the methodology proposed, a list of relevant literature and internet links concerning the issues of book provenance, but which would also host an online discussion forum that would additionally make it possible to publish images of unidentified provenance and marks. The portal was launched in a test mode already last year and is currently accessible at <http://www.provenio.net>. A part of the portal is also the search interface of the book-owner authority database PROVENIO and a database of the relevant bibliographic records.

Apart from the three-member research team, also employees of other departments of the National Museum Library (Chateau Library Department, Book Culture Department and Central Library Department) cooperate in the project. External cooperation takes place in collaboration with other sections of the National Museum (National Museum Archives, Czech Museum of Music, Náprstek Museum) and other institutions (mainly the Literary Archives and Library of the Museum of Czech Literature in Prague, the Institute of Information Studies and Librarianship of the Faculty of Arts of Charles University in Prague) and individual literary historians. A technical partner in charge of the technical aspects of the project is the company KP-Sys s. r. o. in Pardubice.¹ KP-Sys is a supplier of the electronic library system Verbis and the OPAC catalogue Portaro, which the National Museum Library uses and which serve as the platform for the development of the cataloguing methodology and the PROVENIO database.

The processed collections comprise manuscripts, incunabula, early printed books from 1501–1800 (personal and family aristocratic collections, bourgeois libraries) as well as modern collections with groups of books interesting in terms of provenance (personal libraries of outstanding representatives of Czech literature and culture of the 19th and 20th centuries).

In the preparation of the methodology, we were inspired by the existing as well as new rules for the cataloguing of book provenance in libraries abroad while we however tried to reflect the specific formal and content aspects of provenance records of Czech origin. The basic inspiration came from the work methodology of Monique Hulvey from Bibliothèque Municipale in Lyon and the rules of the Consortium of European Research Libraries (CERL). On our visit to the Bodleian Library (University of Oxford) last year, where we consulted the most important issues of the project, we established working contacts with the CERL representatives Cristina Dondi and Sarah Wheale. The development of the methodology was also significantly

¹ For more information, see the website of this company – <http://www.kpsys.cz/>.

influenced by Michaela Scheibe from Staatsbibliothek in Berlin. The work on the project was further inspired and improved by our visits to the University of Warsaw Library and academic libraries in Paris (Bibliothèque Mazarine and Bibliothèque de l'Institut de France).

The methodology being prepared may be divided into two areas which thematically correspond to two basic categories of the MARC 21 cataloguing format. When recording provenance data, any identifiable traces of previous owners of a particular book, it is usually necessary to apply two approaches: first, one has to record and, if possible, identify a specific provenance note, record or mark, characterise it in detail and describe it using a larger or smaller set of easily understandable descriptors, which will make it possible for the reader-researcher to find this particular record in future; second, one has to characterise at least briefly the owner of a specific book or a specific set of books, be it an individual, family or an institution (monastery, school, town). Whereas the first approach is by definition closely connected with the MARC 21 format for bibliographic records, because a provenance note or mark is usually linked with a particular book and the book is simultaneously its physical carrier, the second approach is oriented towards the MARC 21 format for authority entries, because this cataloguing format category provides enough space to record biographic (individuals and families) and historiographical (corporations) information concerning a specific owner of a book or a book set.

1. Bibliographic Records

The methodology of the treatment of provenance notes, records and marks in books involves the issues of the content and form of the future bibliographic cataloguing records. A content issue is the development of an adequate formalised terminology, preferably hierarchically arranged, which could relatively precisely identify a specific type of provenance mark or record but which would also be general enough to be able to encompass a wide typological range of provenance records. The controlled dictionary that emerged during the work on the project and that is to meet these needs has been subdivided into three hierarchical levels, which gradually specify the characteristics of a provenance note or mark in the book. The basic, highest level has been subdivided into ten groups designated by Roman numerals I–X:

- I. Handwritten Note
- II. Printed Ownership Mark
- III. Ownership Blind Stamp
- IV. Seal
- V. Record in an External Source
- VI. Characteristic External Feature
- VII. Censorship
- VIII. Fake Provenance
- IX. Autograph
- X. Other

Each of these groups is further characterised in more detail by subordinate categories specifying the formal as well as content aspects of a particular provenance record in a book.

The first two hierarchical levels concern a controlled thesaurus of authority files and their formal or content modifications during cataloguing are not acceptable; otherwise, the search through the database would not be reliable. The descriptors of these two hierarchical levels are therefore available for the cataloguer in the system in the form of the controlled thesauri, from which he/she selects and inputs predefined descriptive phrases. The third hierarchical level contains a facultative recommendation for the cataloguer, which is not binding and may be further modified and complemented. The categories at this lowest level may provide the essential guidance for the cataloguer in the creation of detailed characteristics of provenance records and at least basically unify their form and content to facilitate later search within the entire database. The third hierarchical level has been implemented into the library system of the National Museum Library in the form of an optional help for a specific system (field 561).

The terminology was prepared simultaneously in two language mutations, Czech and English, and the resulting appearance of the first two hierarchical levels was treated in the form of authority records in the MARC 21 format so as to create a simple authority file and be easily implementable into common electronic library systems. Each authority record contains both Czech and English mutation of the descriptor, as illustrated in the following example:

```
LAB -----nam-a22-----1a-4500
001          kpw3430223
003          CZ-PrLNM
005          20120831114859.0
155 ##      $a Rukopisný zápis $b rukopisné exlibris
755 ##      $a Handwritten Provenance Record $b
             handwritten ex libris
```

A formal issue in the development of cataloguing methodology is the system of rules and recommendations regulating the method of entering the individual components of note or mark provenance description in a cataloguing record and their structuring in the MARC 21 cataloguing format. In the case of a bibliographical record, the issue is chiefly the specific use of fields 561, 655, 700 (710). Based on the recommendation of our colleagues from the CERL, we used field 655, whose prescribed content is characterised in the basic wording of the rules for the creation of bibliographic records in the MARC 21 format as 'Index term – genre, form', to enter descriptors from the first two hierarchical levels of the above-described controlled thesauri of authority files of provenance notes and marks. At the same time, field 655 of a bibliographic record adopts the content of field 155 of an authority record of the thesaurus in an unaltered structure:

```
155 ##      $a Handwritten Note $b handwritten ex libris
             (authority record)
655 #7      $a Handwritten Note $b handwritten ex libris
             (bibliographic record)
```

Subfield 655 \$a will then contain one of ten basic categories of the first hierarchical level of the thesaurus of provenance typology, subfield 655 \$b one of the categories of the second hierarchical level.

The problem of the identification of the field content character, i.e. whether it is a 'genre, form' in accordance with the original standard rule, or note or mark provenance characteristics following the CERL recommendations, is resolved by adding the label 'provcz' in subfield 655 \$2 ('Heading or term sources') in the second case.

Field 561, i.e. 'Ownership history note', contains more detailed characteristics of the note or mark provenance, which may be freely created by the cataloguer or complemented from the help containing categories of the third hierarchically lowest level of the provenance typology thesaurus. The text of the note should also contain the location of the note or mark provenance in the book ('on the title page', 'on the front pastedown', 'on the back flyleaf' etc.) and the transliteration or transcription of a note or mark text, e.g.:

561 ## \$a Graphic heraldic ex libris on a card without a motto on the front pastedown with the coat of arms of the Nostitz-Rieneck family and the text „Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae 1774.“

Fields 700 and 710, i.e. 'Added Entry – Personal Name or Corporate Name', contains the name of the author of the authority note or mark of an individual or a family, or of a corporation. The role of the owner is identified with the role code 'fmo' ('Former owner') in subfield 700 \$4, or 710 \$4. At the same time, the field refers to an authority record from which the data on the owner have been adopted.

Field 856 provides space for linking visual information for a record, mostly digital images of a provenance note or mark, which bring the most important details on the form of a provenance mark. The binding has simply been captured using the URL form in the subfield 856 \$u, referring to a place where the image is saved online, and the text of the link in subfield 856 \$y, into which URL is to be inserted, e.g.:

856 4# \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/B/IMG_3837.JPG \$y A manuscript ex libris Jacobus Ryter on the front pastedown.

Another important problem that had to be resolved was the aggregation of the fields related to one provenance mark. If a book contains more than one provenance mark, which happens relatively often, the same field occurs repeatedly, each time referring to another provenance mark. In the visualisation of the entire bibliographic record in the standard OPAC interface, the system has a natural tendency to display the content of the fields based on their order in a MARC record and not according to their relation to individual provenance marks. If one book contains five provenance marks by five different successive owners and the cataloguer fills in all four above-mentioned fields (561, 655, 700 (710), 856) for each of them, OPAC first displays in the given bibliographic record the content of all five occurrences of field 561, then the content of all five occurrences of field 655 (by the way, in the case of these two fields in an entirely illogical order), followed by the successive names of the five owners listed in five occurrences of field 700, i.e. the names that should represent the headings of the individual descriptions of provenance

marks, and finally five links to the provenance mark images, which will be difficult to assign to the characteristics in fields 655 and 561 and to the name in field 700 (710).

Handwritten ex libris – signature on the title page: 'J[ohannes] Crato D[ocor]'

Handwritten ex libris – signature on the title page: 'OttoH[err]V[on]Nostitz'

Graphic heraldic ex libris on an escutcheon without a motto on the front pastedown with the coat of arms of Nostitz-Rieneck family and the text: 'Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae. 1774'

Handwritten note, a handwritten ex libris, 1519–1585

Handwritten note, a handwritten ex libris, 1608–1665

Printed ownership mark, a graphic ex libris on a card 1774

Printer: Valvassori, Giovanni Andrea, active in ca 1520–1573

Former owner: Crato von Crafftheim, Johannes, 1519–1585

Former owner: <<z >>Nostitz, Otto, Jnr, 1608–1665

Former owner: the Nostitz family

The title page with an ex libris of Crato von Crafftheim.

The title page with an ex libris of Crato von Crafftheim.

A graphic heraldic ex libris of the counts of Nostitz-Rieneck.

For the identification of various fields related to the same provenance mark, we used subfield \$8, whose occurrence is allowed in all four relevant fields and whose function is defined in the basic manual of the MARC 21 format as the 'Field link and sequence number' within one record. Subfield \$8 consists of a sequence number, which is the same in all of the related fields, i.e. in the fields related to one provenance mark, and of data on the 'field link type', which is set in this case as 'c' (*collection*). In the first occurrence of fields 561, 655, 700 (710) and 856, related to the first – earliest – provenance mark, subfield \$8 will have the form \$8 1\c, in the second occurrence related to the second mark it will be \$8 2\c, in the third \$8 3\c etc. In the final display in the OPAC, the fields will then be grouped not by their natural order in the record but by the identical content of subfield \$8. If one book contains three provenance marks, this sequencing would then be the following:

700 1# \$8 1\c \$a Crato von Crafftheim, Johannes, \$d 1519–1585 \$7 nlk20010095828 \$4 fmo

655 #7 \$8 1\c \$a Handwritten Note \$b handwritten ex libris \$y 1519–1585 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM

561 ## \$8 1\c \$a Handwritten ex libris – signature on the title page: „J[ohannes] Crato D[ocor].“ \$5 CZ-PrLNM

856 4# \$8 1\c \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/dg/IMG_6452.JPG \$y The title page with an ex libris of Crato von Crafftheim

700 1# \$8 2\c \$a <<z >>Nostic, Otto, \$c ml., \$d 1608–1665 \$4 fmo

655 #7 \$8 2\c \$a Handwritten Note \$b handwritten ex libris \$y 1519–1585 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM

561 ## \$8 2\c \$a a Handwritten ex libris – signature on the title page: „OttoH[err]V[on]Nostitz“ \$5 CZ-PrLNM

856 4# \$8 2\c \$u http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/dg/IMG_6452.JPG \$y The title page with an ex libris of Crato von Crafftheim

- 700 3# \$8 3\c \$a The Nostitz family, \$7 jx20060403066, \$4 fmo
- 655 #7 \$8 3\c \$a Printed Provenance Record \$b b graphic ex libris on a card \$y 1774 \$2 provcz \$5 CZ-PrLNM
- 561 ## \$8 3\c \$a Graphic heraldic ex libris on a card without a motto on the front pastedown with the coat of arms of the Nostitz-Rieneck family and the text: 'Ex Bibliotheca Maioratus Familiae Nostitzianae. 1774.' \$5 CZ-PrLNM
- 856 4# \$8 3\c \$u <http://www.provenio.net/PROVENIO/NOSTICKA/NOSTICOVE/erb.jpg> \$y Graphic heraldic ex libris of the counts of Nostitz-Rieneck

2. The Owners' Authority Entries

Records of the data on the individual, family or institution that owned the book in the past forms the second area of the provenance cataloguing methodology, which concerns the MARC 21 cataloguing format for authorities. The names of the owners which appear in the bibliographic records in field 700, or in field 710, have been adopted in the National Museum Library from the 'PROVENIO – individuals, families' and 'PROVENIO – corporations' authority databases. These databases contain only the authority records of the former owners of the books, which have certain specific features and have been expanded in comparison with the standard authority records. An emphasis has been placed on more detailed biographic-historiographical data in field 678.

As against common authority records, the authorities covering individuals have been enriched with fields 370, 374 and 375, which have been included in the MARC format only recently. Field 370 'Related place' contains the birthplace (\$a), the deathplace (\$b) and the country (\$c), field 374 the occupation and field 375 the sex of the individual catalogued, e.g.:

- 100 1# \$a Fischer von Croschwitz, Tobias, \$d 1559–1616
- 370 ## \$b Świdnica \$c Poland
- 374 ## \$a physician
- 375 ## \$a male

The most significant change characteristic of PROVENIO authority records is the specific use of field 680, which is defined in the basic manual of the MARC format as 'A public general note'. Field 680 usually appears in the authority records of the PROVENIO base in several occurrences; with a single exception, individual occurrences are used to describe a book or a book collection in the possession of the catalogued owner from several aspects. The type of information contained in subfield 680 \$i is briefly characterised by the label in subfield 680 \$a, which precedes it. Individual occurrences generally characterise a book, books or library of the catalogued owner (680 \$a *Characteristics of the book collection*), the provenance marks and notes that he/she used (680 \$a *Characteristics of the most frequent provenance records*), the current deposition of the books or library (680 \$a *Location of the book collection*). The only exception is the description of the available archivalia related to the catalogued owner (680 \$a *Characteristics of the documentary*

collection;) and its deposition (680 \$a *Location of the documentary collection*), e.g.:

- 678 ## \$a Tobias Fischer studied medicine in Padau, where he matriculated on 25 October 1584 and where he also in February 1585 earned a doctorate. After he returned to his homeland, he became a town doctor in Świdnica. According to Raphael Finckenstein, he became more famous for his poetical and historical works than for his medical art. He is an author of numerous poems; earlier literature often quotes his history of Silesia, which has however remained only in manuscript form.
- 680 ## \$a Characteristics of the book collection: \$i After the library of Johannes Crato von Crafftheim, Fischer's library is the second largest medical library in the Nostitz Library in Prague. A total of 38 titles in 40 volumes have been preserved from Fischer's library. They comprise a relatively diverse group consisting of theological, historiographical and in one case also philological literature. \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010
- 680 ## \$a Location of the book collection: \$i 40 volumes in the Nostitz Library in Prague (National Museum Library). \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010 \$i 15 volumes in the Wrocław University Library \$5 BUWr \$i 1 volume in the Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel. \$5 HAB
- 680 ## \$a Characteristics of the most frequent provenance records: \$i A characteristic and the only identified provenance record of Tobias Fischer in the books of the Nostitz Library is a quite detailed handwritten ex libris always placed on the title page, listing not only the name of the book's owner but also the place and time of the acquisition of the book concerned. \$5 CZ-PrLNM \$5 ABA010

Like in a bibliographic record, field 856 is used for links to external documents, mostly visual, which may provide information not only on the form of the preserved books and the most frequent provenance records, but also on the owner, the furniture in which books were stored, or also other collections connected with the library: a collection of paintings, a *Kunstkammer* (Cabinet of Curiosities) etc. Field 856 may however likewise mediate access to sources and documents of a different character. It may contain links to online-accessible film documents, radio shows concerning the catalogued individual, family or institution. The structure of a record in the field is identical with the structure of this field in a bibliographical record.

In an authority record, field 856 is also used to provide access to links to the cataloguing records of books or entire book sets which have been dispersed in multiple institutions, both domestic and abroad. In such a case, field 856 contains a URL with a link to a specific cataloguing record accessible in the OPAC catalogue of a particular institution. In some cases, one authority record may thus contain several links to bibliographical records in both domestic and foreign libraries.

- 856 4# \$d <http://opac.nm.cz:8080/hledani/jednoradkove/vysledek?query=ryter&fond=1%2C> \$y 1) RELATED BIBLIOGRAPHICAL RECORDS OF BOOKS FROM THE LIBRARY OF JACOB RYTER IN

THE NOSTITZ LIBRARY IN PRAGUE (NATIONAL MUSEUM LIBRARY)

856 4# \$d [http://aleph.unibas.ch/F/?func=find-b&request=ryter%2C+jacob&find_code=WRD&x=40&y=\\$y](http://aleph.unibas.ch/F/?func=find-b&request=ryter%2C+jacob&find_code=WRD&x=40&y=$y) 2) RELATED BIBLIOGRAPHICAL RECORDS OF BOOKS FROM THE LIBRARY OF JACOB RYTER IN THE BASEL UNIVERSITY LIBRARY

856 4# \$d <https://catalogue.kent.ac.uk/Record/713828/Description#tabnav> \$y 3) RELATED BIBLIOGRAPHICAL RECORDS OF BOOKS FROM THE LIBRARY OF JACOB RYTER IN THE CANTERBURY CATHEDRAL LIBRARY

Another objective of the PROVENIO project is to interconnect preserved fragments of earlier libraries that have been scattered all over Europe and often even overseas in the course of history, somehow to reconstruct them virtually.

One more problematic point that needed to be resolved in cooperation with the company KP-Sys was the diversification of authority sources for fields 700 and 710. It was necessary to ensure that the authority records were adopted in the bibliographical records from two separate database stocks ('PROVENIO – individuals, families' and 'PROVENIO – corporations') separated from the two basic authority collections of the library system ('The names of individuals' and 'The names of corporations') including the primary and secondary responsibility such that the authority record in the role of the owner of the book would be expanded by the required information on extant books with related provenance, on the form of the most frequent provenance notes and marks and the current location of the extant books (pole 680). An authority record of the same individual or institution (e.g. in the role of the translator or publisher) may naturally be shorter. The solution developed and implemented by the company KP-Sys makes the entry of the authority record in field 700 or 710 dependent on a previous obligatory role code selection, on the basis of which the system selects between the authority stocks of the

PROVENIO database (if the 'fmo' role code – a former owner – has been selected) and the basic authority stocks of the system (if any other role code has been selected), from among which the cataloguer subsequently selects the required authority record.

Partnership

The PROVENIO database is a collection of authority records of individuals, families and corporations in the roles of book owners; its records are currently linked to any bibliographical records in the National Museum Library, in the Czech Museum of Music and in the Náprstek Museum Library. Before the entire project is completed and its results evaluated, cooperation with further institutions is expected. Of course, the application of the above-mentioned methodology by further libraries is not tied to the cooperation with the National Museum Library, which in this case acts as the investigator of the pilot project and proposer of a generally applicable methodology. In future, however, cooperation and the sharing of newly created authority and bibliographical records would undoubtedly be beneficial for all those who would be interested in the recording and treatment of book provenance, in particular because the sharing of authority records objectively saves time during cataloguing and makes it possible to create new authority records. At the same time, a reference to one particular authority record from bibliographical records of several libraries will facilitate and accelerate the aggregation of the bibliographical records of books scattered in several libraries and connected in terms of provenance with a single individual or institution, and hence at least a partial reconstruction of the original form of a book set that no longer exists.

Considering that the described methodology is still being complemented and edited, we will be grateful to the kind reader for any suggestions, questions and comments. The current state of the PROVENIO authority database as well as of the related bibliographical records can be found at <http://www.provenio.net>.

PROVENIO – search

PROVENIO Knihovna Národního muzea

PROVENIO O projektu Knižní kultura a provenience Provenience a knižní celky v KNM Pravidla pro katalogizaci Relevantní literatura Databáze proveniencí Neidentifikovaná provenience Partnerské instituce Kontakt

Domů Vyhledávání Konto čtenáře Oblíbené Rejstříky Zajímavé tituly Statistiky Nápořídka

Studentes, comodia de vita studiosorum

Symmelius, Christopher,

99 I 00084
KNM 1

Monografie
Coloniae apud Cosuinum Cholinum, 1593
[76] s. ; 8' (16 cm)

Literatura:
852, šcecko rawValue

Vedlejší odpovědnost:

Tiskaf: Cholinus, Goswin, řinný ca 1588-1610
Dřívější majitel: Fugger, Anton, svobodný pán, 1563-1616,
Dřívější majitel: Geizkofler von Gallenbach und Haunsheim, Zacharias,
1560-1617,
Dřívější majitel: Fuggerové (rod)
Dřívější majitel: Klášter sv. Jiří (Praha, Česko)

Dokumenty ke stažení: Primární obálka (JPG) Sekundární obálka (JPG)

Vazba:

Světlá pergamenová vazba se stopami po tkanicích. Na přední desce zřetelné oválné heraldické supralibros Antona Fuggera ml. (1552-1616) z r. 1586.

Poznámky k provenienci:

Fugger, Anton, 1563-1616,
Slepotiskové vlastnické razítko - supralibros
Na vazbě supralibros Antona Fuggera ml., z větvě Fuggerů von Kirschberg und Weissenhorn.
Supralibros Antona Fuggera
Supralibros Antona Fuggera - detail

Fuggerové (rod)

Geizkofler von Gallenbach und Haunsheim, Zacharias, 1560-1617,
Titězná vlastnická značka - grafické exhibris na štitku
Na přední pědsádce vlepeno heraldické exhibris Zachariase Geizkoflera datované r. 1605.
Exhibris Zachariase Geizkoflera z r. 1605

Klášter sv. Jiří (Praha, Česko)

Rukopisný zápis - rukopisné exhibris
Na titulním listě rukopisné exhibris benediktinského ženského kláštera svatého Jiří na Hradčanech.
Rukopisné exhibris kláštera benediktinek na Hradčanech v Praze

Obrazová galerie:

Detail - MARC

Hlavní budova (1ks)

Sign.	Lokace	Kategorie	Dostupnost
99 I 00084	Ústřední knihovna	Kategorie k abs. výpůjčce	Volný

Komentáře

Přidat vlastní

Nejste přihlášen, pokud nechcete, aby byl komentář anonymní, přihlašte se.

Sem napište Váš komentář.

Uložit komentář

Permanentní odkaz: <http://opac.nm.cz/8080/documents/20096>

Historie vyhledávaných dotazů

System byl vyvinut firmou KP-SYS

Mobilní zobrazení Klasické zobrazení

RSS